บทที่ 9
ตลาดปัจจัยการผลิต

เนื้อหาการศึกษา

1. **อุปสงค์และอุปทานปัจจัยการผลิต**

   อุปสงค์ปัจจัยการผลิตของหน่วยธุรกิจในระยะสั้น

   เส้นอุปสงค์ปัจจัยของหน่วยธุรกิจและตลาด

   เส้นอุปทานของปัจจัยของบุคคลและตลาด

   ดุลยภาพของตลาดปัจจัยการผลิต

2. **ปัจจัยที่ดิน : ผลตอบแทนคือ ค่าเช่า**

   ค่าเช่าทางเศรษฐกิจที่แท้จริง

   ค่าเช่าทางเศรษฐกิจ และส่วนได้จากเงินโอน

3. **ปัจจัยแรงงาน : ผลตอบแทนคือ ค่าจ้าง**

   อุปทานแรงงานส่วนบุคคลและตลาด

   อุปสงค์แรงงานของตลาด

   ดุลยภาพในตลาดแรงงาน

4. **ปัจจัยทุน : ผลตอบแทนคือดอกเบี้ย**

5. **ปัจจัยผู้ประกอบการ : ผลตอบแทนคือ กำไร**

สาระสำคัญการศึกษา

1. **อุปสงค์ปัจจัยการผลิต** หมายถึง ปริมาณการเสนอซื้อปัจจัยการผลิตของหน่วยธุรกิจ ณ ระดับราคาต่างๆ และเรียกว่าเป็น อุปสงค์ต่อเนื่อง (Derived demand)

2. **ดุลยภาพของการจ้างปัจจัยของหน่วยธุรกิจ** : แสดงให้เห็นว่า ถ้าหน่วยธุรกิจจะเสนอซื้อปัจจัยจำนวนเท่าใด จึงจะได้กำไรสูงสุด คือเงื่อนไขที่ MRP = MFC

3. **ดุลยภาพในตลาดปัจจัยการผลิต**คือ การที่เส้นอุปสงค์ตัดกับเส้นอุปทานปัจจัยในตลาดปัจจัยการผลิต จะทำให้เกิดราคาและปริมาณซื้อขายปัจจัยดุลยภาพด้วย

4. **ที่ดิน** : มีผลตอบแทนเรียกว่า ค่าเช่า (Rent) แนวคิดเกี่ยวกับค่าเช่าจะมีลักษณะ (1) ค่าเช่าที่แท้จริง (2) ค่าเช่าทางเศรษฐกิจและส่วนได้จากเงินโอน

5. **ปัจจัยแรงงาน** : มีผลตอบแทนปัจจัยเรียกว่า ค่าจ้าง เส้นอุปทานอุปทานแรงงานส่วนบุคคล : ช่วงแรกปริมาณเสนอขายแรงงานจะเพิ่มตามอัตราค่าจ้าง จนถึงระดับหนึ่ง การเพิ่มค่าจ้างจะทำให้การเสนอขายแรงงานลดลง เนื่องจากเมื่อรายได้เพียงพอแล้ว จะต้องการพักผ่อน

6. **เส้นอุปสงค์และอุปทานแรงงานปัจจัยแรงงาน** : มีลักษณะคล้ายกับเส้นอุปสงค์และอุปทานในตลาดสินค้าที่เคยศึกษามาแล้ว เมื่อเส้นอุปสงค์ตัดกับเส้นอุปทานแรงงาน จะเกิดราคาและปริมาณแรงงานดุลยภาพ

7. **ปัจจัยทุน** : ผลตอบแทนคือดอกเบี้ย อัตราดอกเบี้ยใช้หลักเกณฑ์จากเงินฝากธนาคาร การตัดสินใจลงทุนของหน่วยธุรกิจหรือ จะเปรียบเทียบระหว่าง อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน (r) กับอัตราดอกเบี้ย (i) เมื่อ $r > i$ ควรลงทุน และ $r < i$ ไม่ควรลงทุน

8. **ปัจจัยผู้ประกอบการ** : ผลตอบแทนคือ กำไร ซึ่งถือว่าเป็นผลตอบแทนจากความรู้ความสามารถ การจัดการในการรวบรวมปัจจัยการผลิตอื่นๆมาร่วมกันผลิตสินค้าและบริการ บทบาทของผู้ประกอบการจะเกี่ยวข้องกับ (1) ความเสี่ยงการประกอบธุรกิจ (2) การแสวงหานวัตกรรมมาใช้ปรับปรุงการผลิต เพื่อรักษาระดับกำไรทางเศรษฐศาสตร์ให้คงอยู่ต่อไป

จุดประสงค์การศึกษา

1. อุปสงค์ปัจจัยการผลิตคืออะไร ทำไมจึงกล่าวว่า เป็นอุปสงค์ต่อเนื่องด้วย
2. ดุลยภาพการใช้ปัจจัยการผลิต เพื่อทำให้หน่วยธุรกิจได้รับกำไรสูงสุด โดยใช้เงื่อนไขอะไร เขียนเป็นรูปภาพได้อย่างไร
3. เส้นอุปสงค์ปัจจัยการผลิต และเส้นอุปทานปัจจัยการผลิตของหน่วยธุรกิจและตลาดมีลักษณะอย่างไร
4. ดุลยภาพของอุปสงค์และอุปทานปัจจัยการผลิต มีลักษณะอย่างไร
5. ที่ดิน : มีแนวคิดเกี่ยวกับค่าเช่าที่แท้จริง ค่าเช่าทางเศรษฐกิจและส่วนได้จากเงินโอนมีลักษณะอย่างไร
6. ปัจจัยแรงงาน : อุปทานแรงงานส่วนบุคคลมีลักษณะอย่างไร ทำไมเส้นอุปทานแรงงานจึงวกกลับ ด้วยเหตุผลอะไร
7. ดุลยภาพของอุปสงค์และอุปทานในตลาดแรงงาน มีลักษณะอย่างไร ถ้าอัตราค่าจ้างสูงขึ้น จะมีผลต่อการจ้างงานและ จะปรับตัวเข้าสู่ดุลยภาพได้อย่างไร

8. ปัจจัยทุนคือ ดอกเบี้ย ผู้ประกอบการจะตัดสินใจลงทุนหรือไม่ มีหลักเกณฑ์การพิจารณาอย่างไร

9. ผู้ประกอบการมีบทบาทสำคัญอย่างไร ที่กล่าวมีบทบาทที่เกี่ยวข้องกับ ความเสี่ยงและนวัตกรรมอย่างไร

การศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยการผลิตที่ผ่านมา ซึ่งประกอบด้วยที่ดิน แรงงาน ทุนและผู้ประกอบการ ซึ่งมีหน่วยครัวเรือนเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตเหล่านั้น โดยมีผลตอบแทนปัจจัยต่างๆเรียกว่า ค่าเช่า ค่าจ้าง ดอกเบี้ย และกำไร ตามลำดับ เมื่อหน่วยครัวเรือนเสนอขายปัจจัยการผลิตให้แก่หน่วยธุรกิจ มีการซื้อขายปัจจัยการผลิตเกิดขึ้น เราจึงเรียกว่า **ตลาดปัจจัยการผลิต**

สำหรับหัวข้อการศึกษาตลาดปัจจัยการผลิต **จะเป็นการวิเคราะห์การกำหนดราคาปัจจัยการผลิตขั้นพื้นฐานเบื้องต้น ในตลาดที่มีการแข่งขันสมบูรณ์เท่านั้น** โดยมีประเด็นหัวข้อในการศึกษาดังต่อไปนี้

9.1 **อุปสงค์และอุปทานของปัจจัยการผลิต : ดุลยภาพในตลาดปัจจัยการผลิต**

อุปสงค์ปัจจัยการผลิต(Demand for factor of Production) หมายถึง ปริมาณการเสนอซื้อปัจจัยการผลิตของหน่วยธุรกิจ ณ ระดับราคาต่างๆ ทั้งนี้หน่วยธุรกิจหรือหน่วยผลิตมีความต้องการปัจจัยการผลิต เพื่อนำไปผลิตสินค้าและบริการให้กับผู้บริโภค ดังนั้นอุปสงค์ปัจจัยการผลิตจึงถือว่าเป็น อุปสงค์ต่อเนื่อง (derived demand) นั่นเอง

การศึกษาอุปสงค์ปัจจัยการผลิตจะศึกษา เฉพาะปัจจัยการผลิตชนิดเดียวและมีโครงสร้างตลาดเป็นแบบแข่งขันสมบูรณ์เท่านั้น โดยมีเป้าหมายเพื่อหาคำตอบว่า หน่วยธุรกิจจะเสนอซื้อปัจจัยการผลิตในปริมาณเท่าใด เพื่อให้ได้รับกำไรสูงสุด โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ส่วนเพิ่มของ รายรับเพิ่มเท่ากับต้นทุนเพิ่ม(MR = MC) เป็นแนวทางในการศึกษา

อุปสงค์ปัจจัยการผลิตของหน่วยธุรกิจในระยะสั้น

(1)**รายรับเพิ่มจากปัจจัยการผลิต**(Marginal Revenue Product : MRP) คือ รายรับที่เปลี่ยนแปลงไป เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงปัจจัยการผลิต 1 หน่วย

วิธีการหาค่าของ รายรับเพิ่มของปัจจัยการผลิต : $MRP = \frac{\Delta TR}{\Delta Q}$. หรือ

MRP = MP x MR

MRP เรียกว่า รายรับเพิ่มของการใช้ปัจจัยการผลิต

MP เรียกว่า ผลผลิตเพิ่ม (Marginal Product)

MR เรียกว่า รายรับเพิ่ม (Marginal Revenue)

ตารางที่ 9.1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง TP , MP , MR และ MRP

แรงงาน (L)	ผลผลิตรวม(TP)	ผลผลิตเพิ่ม(MP)	รายรับเพิ่ม MR = P	รายรับเพิ่มของการใช้ปัจจัยMRP
1	12	12	5	60
2	22	10	5	50
3	30	8	5	40
4	36	6	5	30
5	40	4	5	20
6	42	2	5	10
7	42	0	5	0

รูปภาพที่ 9.1 แสดงเส้นรายรับส่วนเพิ่มของการใช้ปัจจัยการผลิต(MRP)

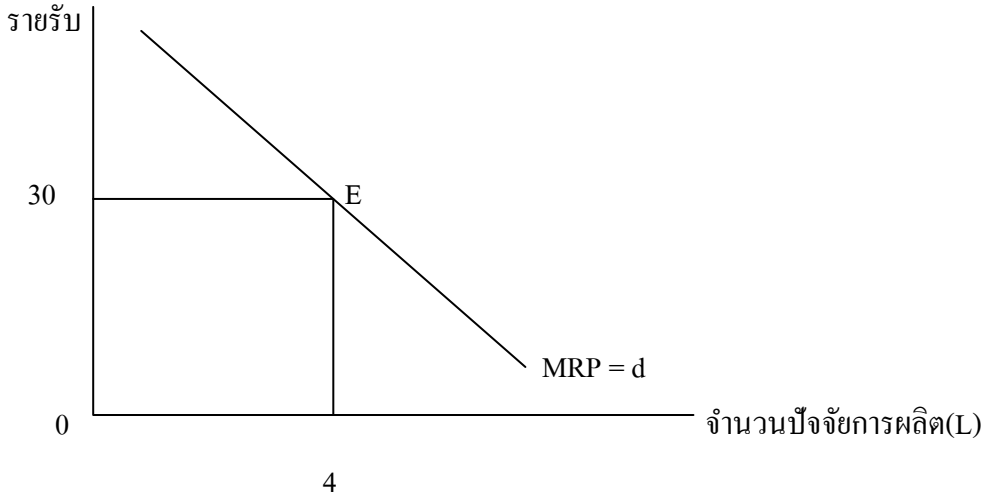

อธิบายรูปภาพที่ 9.1 เส้นรายรับส่วนเพิ่ม(MRP) มีลักษณะความชันทอดลงจากซ้ายไปขวา ค่า MRP เริ่มต้นจะมีค่ามากและลดลงไปเรื่อยๆ เมื่อมีการใช้ปัจจัยการผลิตมากขึ้น จนกระทั่งเป็นศูนย์ในที่สุด เช่น ที่จุด E หน่วยธุรกิจใช้ปัจจัยการผลิตแรงงาน 4 จะมีค่า MPR = 30 เป็นต้น นอกจากนี้ยังถือว่าเป็นส้นอุปสงค์ปัจจัย(d) ของหน่วยธุรกิจไปด้วย

(2) **ต้นทุนเพิ่มของปัจจัยการผลิต**(Marginal factor cost : MFC) คือ ต้นทุนการผลิตที่เพิ่มขึ้น เนื่องมาจากการใช้ปัจจัยการผลิตเพิ่ม 1 หน่วย

สูตรการหาค่าของ MFC = $\frac{\Delta TC}{\Delta L}$.

โดยที่ ΔTC เรียกว่า การเปลี่ยนแปลงต้นทุนการผลิตทั้งหมด เมื่อใช้ปัจจัยเพิ่มขึ้น 1 หน่วย

ΔL เรียกว่า การเปลี่ยนแปลงจำนวนปัจจัยการผลิต(แรงงาน)

ตารางที่ 9.2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง จำนวนแรงงาน ค่าจ้าง ต้นทุนของปัจจัยและต้นทุนเพิ่มของการใช้ปัจจัย

จำนวนแรงงาน(L)	ค่าจ้าง	ต้นทุนของค่าจ้าง	MFC
1	30	30	30
2	30	60	30
3	30	90	30
4	30	120	30
5	30	150	30
6	30	180	30
7	30	210	30

รูปภาพที่ 9.2 แสดงเส้น ต้นทุนเพิ่ม(MFC)

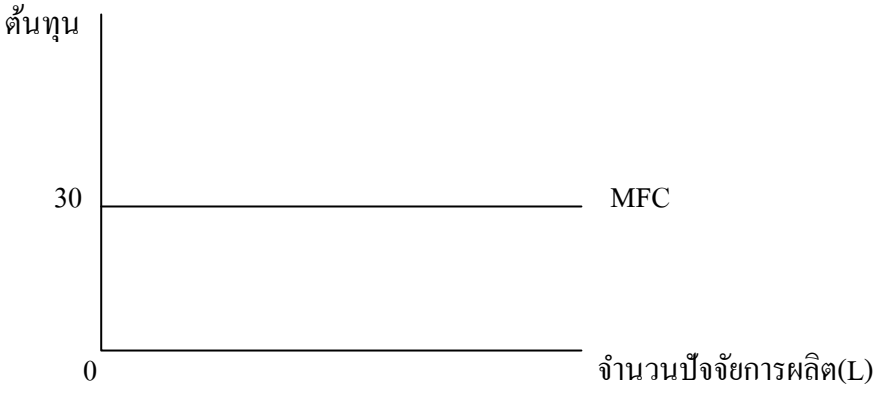

อธิบายรูปภาพที่ 9.2 เส้นต้นทุนหน่วยเพิ่ม(MFC) จะมีลักษณะขนานกับแกนนอน เนื่องจากค่าจ้าง(W) มีลักษณะคงที่ ถึงแม้จะมีการใช้ปัจจัยแรงงานมากขึ้น ซึ่งจะให้เห็นว่าค่าของ MFC = 30 คงที่ไปด้วย

ตารางที่ 9.3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง TR , TC , MRP , MFC

แรงงาน (L)	รายรับรวม TR	ต้นทุนรวม TC	กำไร TR - TC	MRP	MFC
1	60	30	30	60	30
2	110	60	50	50	30
3	150	90	60	40	30
4	180	120	60	30	30
5	200	150	50	20	30
6	210	180	30	10	30
7	210	210	0	0	30

ดุลยภาพของการจ้างปัจจัยของหน่วยผลิตแต่ละราย : แสดงได้ตามรูปภาพที่ 9.3

รูปภาพที่ 9.3 เส้นรายรับหน่วยเพิ่ม(MRP) และเส้นต้นทุนเพิ่ม(MFC)
และดุลยภาพของการจ้างปัจจัยการผลิตของหน่วยผลิตแต่ละราย

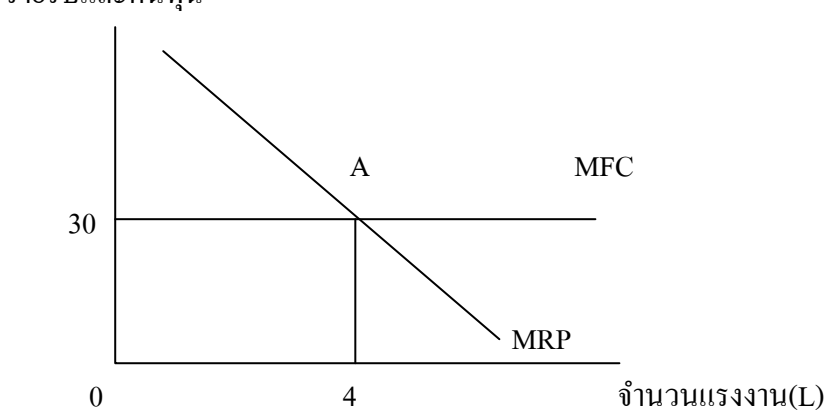

อธิบายรูปภาพที่ 9.3 เมื่อนำเส้น MRP และ เส้น MFC มาอยู่ในรูปภาพเดียวกัน จะเห็นได้ว่า เส้นทั้งสองตัดกันที่จุด A แสดงว่าจุดนี้ เป็นจุดดุลยภาพของหน่วยธุรกิจ เมื่อมีการจ้างปัจจัยการผลิตแรงงาน จำนวน 4 คน ซึ่งถือเป็นเงื่อนไขการจ้างปัจจัยการผลิตที่ทำให้ได้รับกำไรสูงสุด MRP = MFC หรือ MR = MC ที่เคยศึกษาผ่านมาแล้วนั่นเอง

เส้นอุปสงค์ปัจจัยของหน่วยธุรกิจและตลาด : มีลักษณะดังต่อไปนี้

รูปภาพที่ 9.4 เส้นอุปสงค์ปัจจัยการผลิตของหน่วยธุรกิจ และตลาด

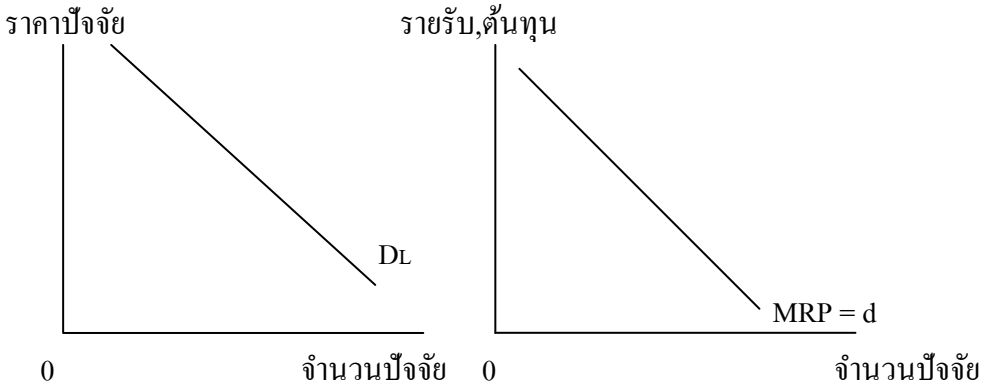

ก. ตลาด ข. หน่วยธุรกิจ

อธิบายรูปภาพที่ 9.4 จากรูป ข. เส้น MRP = d แสดงให้เห็นว่าเป็นเส้นอุปสงค์ปัจจัยการผลิตของหน่วยธุรกิจด้วย ถ้าเรานำเส้น MRP ของหน่วยธุรกิจทั้งหมด มารวมกัน จำให้ได้เส้นอุปสงค์ปัจจัยการผลิตของตลาด ดังรูปภาพ ก. ซึ่งเส้นอุปสงค์ของปัจจัยของหน่วยธุรกิจและตลาดมีลักษณะคล้ายกัน ทอดลงจากซ้ายไปขวา ความสัมพันธ์ระหว่าง ราคาปัจจัยกับ จำนวนการจ้างปัจจัย เป็นลักษณะตรงกันข้ามหรือเป็นลบ

เส้นอุปทานปัจจัยการผลิต(Supply of Factor Production) หมายถึง ปริมาณเสนอขายปัจจัยของเจ้าของปัจจัยการผลิต ณ ระดับราคาต่างๆ เส้นอุปทานมี 2 ประเภทด้วยกันดังนี้

(1) **เส้นอุปทานปัจจัยส่วนบุคคล**(Individual Supply of Factor Production) : มี 2 ลักษณะดังต่อไปนี้

รูปภาพที่ 9.5 เส้นอุปทานปัจจัยส่วนบุคคลแบบเส้นตรงและเส้นโค้ง

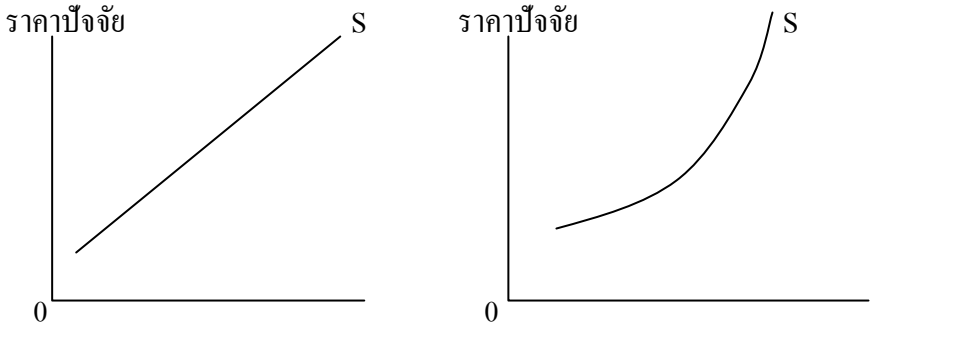

อธิบายรูปภาพที่ 9.5 เส้นอุปทานปัจจัยการผลิตของบุคคล มีความเป็นไปได้ทั้งแบบเส้นตรงและเส้นโค้ง โดยมีความสัมพันธ์ระหว่าง ราคาปัจจัย กับ จำนวนปัจจัย เป็นลักษณะทางเดียวกันหรือเป็นบวก

(2) เส้นอุปทานปัจจัยของตลาด : ประกอบไปด้วยเส้นอุปทานปัจจัยส่วนบุคคลหลายๆบุคคล รวมกันกันเป็นอุปทานของปัจจัยในตลาด มีลักษณะดังรูปภาพต่อไปนี้

รูปภาพที่ 9.6 เส้นอุปทานปัจจัยส่วนบุคคลและตลาด

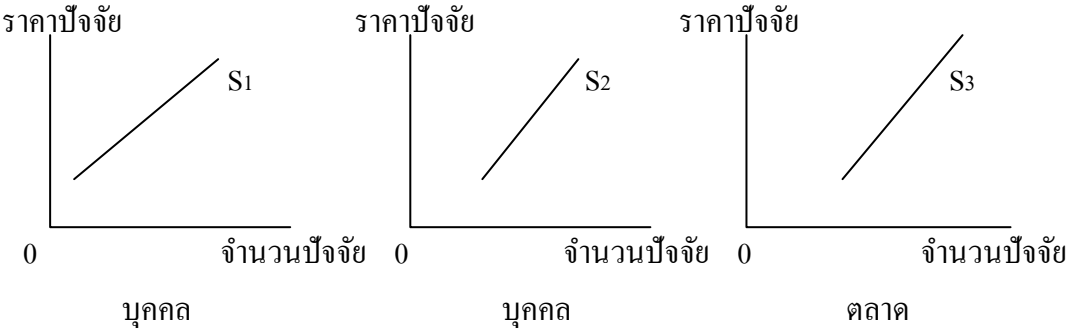

อธิบายรูปภาพที่ 9.6 เส้นอุปทานปัจจัยของบุคคล หลายๆบุคคลทั้งหมดคือเส้น S_1 และ S_2 เมื่อนำมารวมกัน ก็จะได้เส้นอุปทานปัจจัยของตลาดคือ S_3 นั่นเอง

ดุลยภาพของอุปสงค์และอุปทานในตลาดปัจจัยการผลิต : มีลักษณะดังต่อไปนี้

รูปภาพที่ 9.7 ดุลยภาพของเส้นอุปสงค์และอุปทานปัจจัยการผลิต

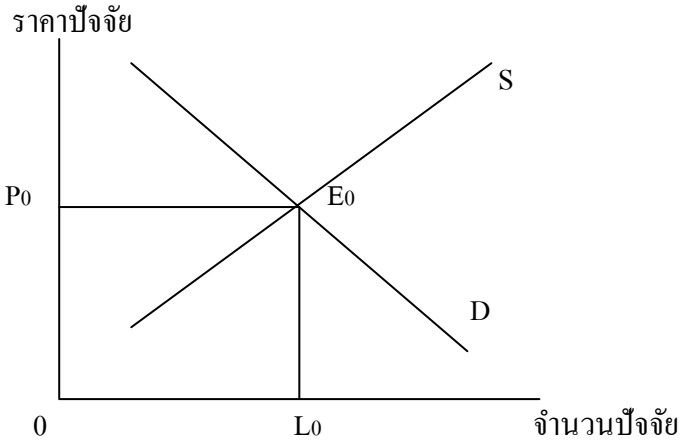

อธิบายรูปภาพที่ 9.7 เมื่อนำเสนออุปสงค์และอุปทานของปัจจัยการผลิตของตลาดมาอยู่ในรูปภาพเดียวกัน พบว่าตัดกันที่จุด E_0 ก็จะได้ ราคาปัจจัย P_0 และการจ้างปัจจัยการผลิต L_0 จึงถือว่าเป็น ราคาปัจจัยและปริมาณปัจจัยดุลยภาพด้วย

9.2 **ที่ดินผลตอบแทนคือ ค่าเช่า** (Rent) : ที่ดินเป็นปัจจัยการผลิตที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งถ้าเป็นการผลิตสินค้าเกษตร ในอดีตที่ดินมีจำนวนมากเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนประชากรน้อย ดังนั้นค่าเช่าจึงยังไม่เกิดขึ้น แต่เมื่อประชากรมีมากขึ้นและที่ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์มีจำนวนลดลง ทุกคนก็อยากได้ที่ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ ดังนั้นนักเศรษฐศาสตร์ในอดีตจึงกล่าวว่าสถานการณ์ดังกล่าว จึงเป็นเหตุให้มี **ค่าเช่า** เกิดขึ้นตามมา

เนื่องจากในปัจจุบันหลายประเทศเป็นประเทศอุตสาหกรรม การผลิตสินค้าอุตสาหกรรมจะมีการใช้ที่ดินจำนวนไม่มากนักเมื่อเปรียบเทียบกับการเกษตร แต่อย่างไรก็ตาม แนวความคิดเกี่ยว **ค่าเช่า** สามารถอธิบายได้ดังต่อไปนี้

(1) **ค่าเช่าทางเศรษฐกิจที่แท้จริง** : ค่าเช่าที่ดินประกอบด้วย ค่าเช่าทางเศรษฐกิจ บวกกับ ค่าเสียโอกาสของที่ดิน แต่ถ้าอุปทานที่ดินมีลักษณะคงที่เป็นการวิเคราะห์ในระยะสั้น จะทำให้ต้นทุนค่าเสียโอกาสเท่ากับศูนย์

รูปภาพที่ 9.10 ค่าเช่าทางเศรษฐกิจที่แท้จริง

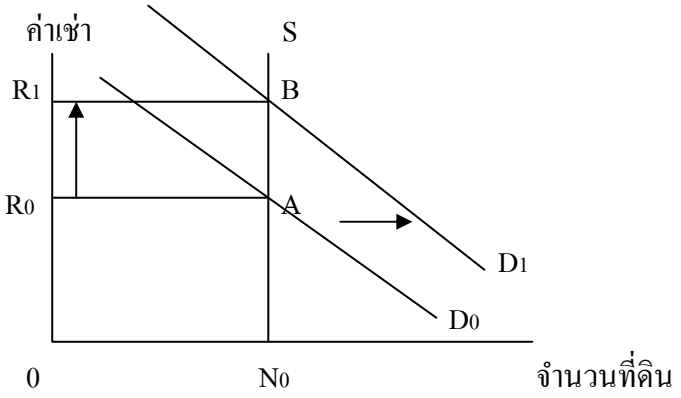

อธิบายรูปภาพที่ 9.10 เส้นอุปทานที่ดินคงที่(S) จะเป็นเส้นตั้งฉากกับแกนนอน ตัดกับเส้นอุปสงค์ที่ดิน(D_0) ที่จุด A อัตราค่าเช่าดิน R_0 และใช้ที่ดินจำนวนเท่ากับ N_0 ดังนั้นเป็นจำนวนค่าเช่าที่ดินเท่ากับพื้นที่ $0R_0AN_0$

ต่อมาถ้ามีอุปสงค์ที่ดินเพิ่มขึ้นเป็น D_1 จะตัดกับเส้นอุปทานที่ดินที่จุด B จะทำให้อัตราค่าเช่าที่ดินเพิ่มขึ้นเท่ากับ R_1 และค่าเช่าที่ดินทั้งหมดจะเป็นพื้นที่ $0R_1BN_0$

(2) **ค่าเช่าทางเศรษฐกิจ**(Economic Rent)**และส่วนได้จากเงินโอน** (Tranfer earning): อธิบายแนวคิดได้ โดยใช้รูปภาพที่ 9.11 ดังนี้

รูปภาพที่ 9.11 ค่าเช่าทางเศรษฐกิจและส่วนได้จากเงินโอน

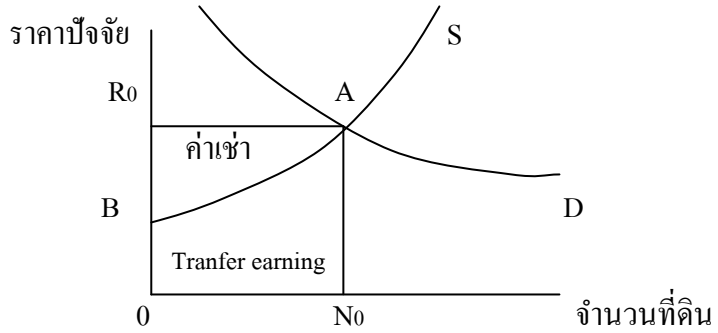

อธิบายรูปภาพที่ 9.11 การวิเคราะห์เส้นอุปทานที่ดิน(S)ในระยะยาว สามารถปรับปรุงที่ดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ได้ ทำให้เส้นอุปทานที่ดินมีลักษณะความชันทอดลงจากขวามาซ้ายตัดกับเส้นอุปสงค์ที่ดิน(D) ตัดกันที่จุด A เป็นจุดดุลยภาพของอัตราค่าเช่าที่ดิน R_0 และจำนวนที่ดิน N_0 โดยมีพื้นที่ $0R_0AN_0$ แบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ พื้นที่ R_0AB ถือเป็นค่าเช่าที่ดิน และพื้นที่ $0BAN_0$ ถือว่าเป็นส่วนได้จากการโอน(Tranfer earning) หรือ ต้นทุนค่าเสียโอกาส

9.3 **ปัจจัยแรงงาน : ผลตอบแทนคือ ค่าจ้าง**

การศึกษาศึกษาเกี่ยวกับแรงงาน มีประเด็นที่เกี่ยวกับอุปทานแรงงานและอุปสงค์แรงงานมีลักษณะดังต่อไปนี้

(1) อุปทานแรงงานส่วนบุคคล : การเสนอขายแรงงานของบุคคล มีปัจจัยค่าจ้างเป็นตัวกำหนด โดยมีเส้นอุปทานแรงงานของบุคคลดังนี้

รูปภาพที่ 9.12 เส้นอุปทานแรงงานส่วนบุคคล

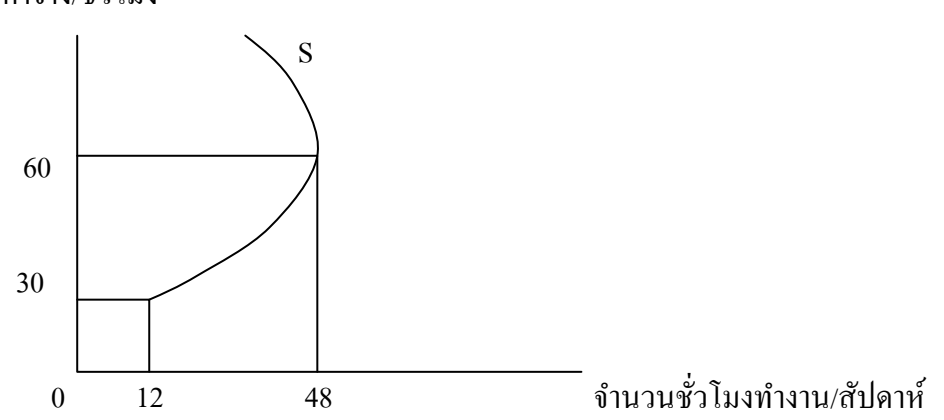

อธิบายรูปภาพที่ 9.12 เส้นอุปทานแรงงานของบุคคล จะมีลักษณะวกกลับ เริ่มต้นจากเมื่อค่าจ้าง 30 บาท/ชั่วโมง จะมีการเสนอขายแรงงานจำนวน 12 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ต่อมาค้าแรงงานเพิ่มขึ้นเป็น 60 บาท/ชั่วโมง จะมีการเสนอแรงงานจำนวน 48 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ถ้าอัตราค่าจ้างยังสูงขึ้นไปอีก การเสนอขายแรงงานจะลดลง ผู้ใช้แรงงานรายได้เพียงพอสำหรับการดำรงชีวิตแล้ว ดังนั้นเขาจึงต้องการพักผ่อนมากกว่าทำงาน

(2) **อุปทานแรงงานส่วนบุคคลและอุปทานแรงงานตลาด** : มีลักษณะดังต่อไปนี้

รูปภาพที่ 9.13 เส้นอุปทานแรงงานบุคคลและตลาด

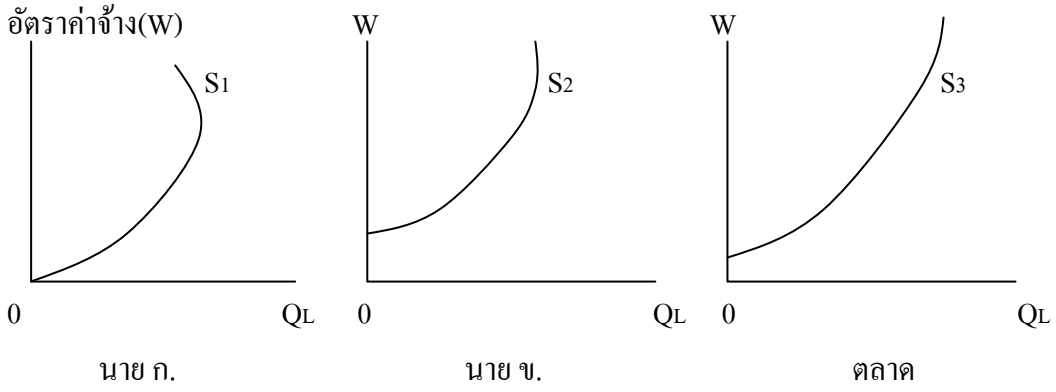

นาย ก. นาย ข. ตลาด

อธิบายรูปภาพที่ 9.13 เส้นอุปทานแรงงานของนาย ก. และ ข. ดังเส้น S_1 และ S_2 เมื่อนำปริมาณเสนอขายแรงงานมารวมกัน ก็จะเป็นเส้นอุปทานแรงงานของตลาด S_3 นั่นเอง

(3) **อุปสงค์แรงงานของตลาด** : มีลักษณะดังต่อไปนี้

รูปภาพที่ 9.14 อุปสงค์แรงงานของตลาด

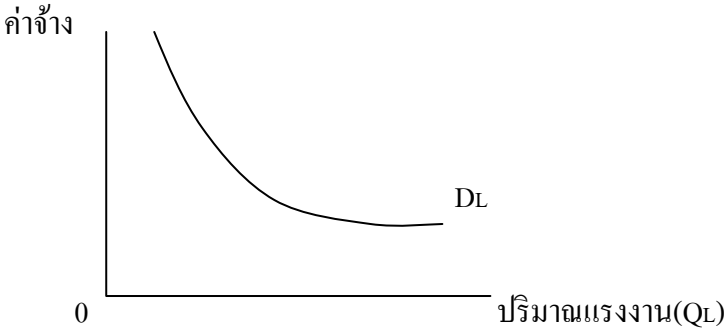

อธิบายรูปภาพที่ 9.14 เส้นอุปสงค์แรงงานของตลาด มีลักษณะความชันทอดลงจากซ้ายไปขวา ดังรูปภาพ D_L โดยมีความสัมพันธ์ระหว่าง ค่าจ้างและปริมาณต้องการจ้างแรงงานเป็นแบบลบ

(4) **ดุลยภาพของอุปสงค์และอุปทานในตลาดแรงงาน** : มีลักษณะดังนี้

รูปภาพที่ 9.15 ดุลยภาพในตลาดแรงงาน

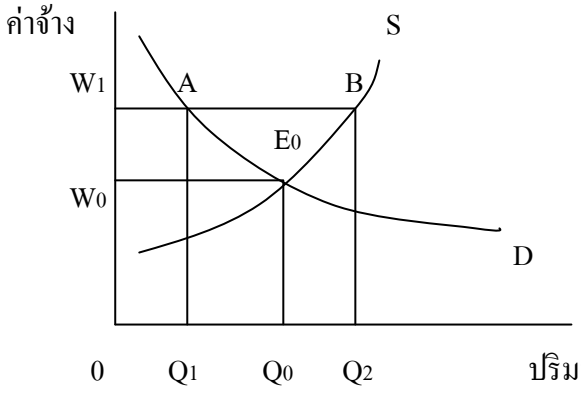

อธิบายรูปภาพที่ 9.15 เส้นอุปสงค์แรงงาน(D) ตัดกับ เส้นอุปทานแรงงาน(S) ที่จุด E_0 ถือเป็นจุดดุลยภาพ อัตราค่าจ้างเท่ากับ W_0 และปริมาณเสนอจ้างงานและเสนอขายแรงงานเท่ากับ Q_0 ต่อมาถ้าอัตราค่าจ้างสูงขึ้นเป็น W_1 จะทำให้เกิดอุปทานแรงงานส่วนเกินเท่ากับ AB ดังนั้น จะมีแรงงานส่วนหนึ่งไม่มีงานทำ จึงต้องยอมลดค่าจ้างลงไปจนถึง อัตราค่าจ้าง W_0 ซึ่งปริมาณเสนอขายแรงงานเท่ากับความต้องการจ้างงาน ทุกคนที่ต้องการทำงานมีจะมีงานทำ

9.4 ปัจจัยทุน(Capital) : ผลตอบแทนคือ ดอกเบี้ย

ทุน(Capital) ถือว่าเป็นปัจจัยการผลิต ที่มีความสำคัญในระบบการผลิตแบบอุตสาหกรรม รูปธรรมของทุนได้แก่ อาคารสำนักงาน โกดังสินค้า เครื่องจักร เครื่องมือและวัตถุดิบต่างๆ แต่ทุนเกิดจากหน่วยธุรกิจนำเงินทุนไปซื้อหามาใช้ผลิตสินค้า ร่วมกับปัจจัยอื่นๆ เงินทุนมีค่าเสียโอกาสถ้านำไปฝากธนาคาร จะได้ **ดอกเบี้ย(Interest)** ดังนั้นเราจึงถือว่า ดอกเบี้ยเป็นผลตอบแทนของทุน นั่นเอง

ประเด็นสำคัญคือ เนื่องจากการฝากเงินธนาคาร ก็มีดอกเบี้ยหลายประเภท เช่นฝากออมทรัพย์ ฝากประจำ 3 เดือน , 6 เดือน และ 12 เดือน เป็นต้น แต่ละประเภทอัตราดอกเบี้ยไม่เท่ากัน ดังนั้นดอกเบี้ยในที่นี้ น่าจะเป็นดอกเบี้ยเงินฝากประจำ จะเหมาะสมที่สุด

เมื่อหน่วยธุรกิจมีการลงทุน(Investment) ประเทศก็จะมีการสะสมทุนมากขึ้น ทำให้มีขีดความสามารถในผลิตมากขึ้น มีการจ้างงานมากขึ้น และรายได้ประชาติเพิ่มขึ้น เศรษฐกิจมีการเจริญเติบโต

การที่หน่วยธุรกิจจะตัดสินใจลงทุน จะมีหลักวิธีการคิด การตัดสินใจอย่างไร ความเป็นจริงจะมีหลักการคิดได้หลายแนวทาง แต่ในที่นี้จะใช้หลักการเปรียบเทียบ**อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน (r) กับ อัตราดอกเบี้ย (i)** นั่นเอง โดยมีกระบวนการพิจารณาดังต่อไปนี้

ถ้าค่าของ $r > i$ ควรจะลงทุน

$r < i$ ไม่ควรลงทุน

(1) เนื่องจากการลงทุนซื้อปัจจัยทุนมาผลิตสินค้า เช่น เครื่องจักร มาใช้ผลิตสินค้าจะให้ผลตอบแทนได้หลายๆปี ดังนั้น จึงต้องหามูลค่าปัจจุบัน(Present Value: PV) ของผลตอบแทนเหล่านั้นก่อน มีสูตรดังนี้

$$PV = \frac{R_1}{(1+r)} + \frac{R_2}{(1+r)^2} + \ldots + \frac{R_n}{(1+r)^n}$$

โดยที่ R คือ ผลตอบแทนการลงทุนตั้งแต่ปี 1 ..... ปี n

r คือ อัตราผลตอบแทนการลงทุน(ค่าเป็นร้อยละ)

(2) นำปริมาณเงินที่ใช้ในการลงทุนมาเปรียบเทียบ สมการหามูลค่าปัจจุบัน(PV) จะมีสูตรได้ดังนี้

$$\text{ปริมาณเงินลงทุน } (C) = \frac{R_1}{(1+r)} + \frac{R_2}{(1+r)^2} + \ldots + \frac{R_n}{(1+r)^n}$$

หลังจากนั้นแทนค่าของ C , R_1 ..... R_n ลงไปในสมการ สมมติว่าหาค่า r = 10 % และอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำของธนาคารเท่าร้อยละ 5 ดังนั้นค่า $r > i$ จึงควรลงทุน

9.5 **ปัจจัยผู้ประกอบการ(Entrepreneur)** : มีผลตอบแทนเรียกว่า **กำไร (Profit)**

ผู้ประกอบการเป็นผู้ที่ใช้ความรู้ ความสามารถ การจัดการเพื่อทำการรวบรวมปัจจัยการผลิตต่างๆมารวมกันผลิตสินค้าและบริการ นำออกไปขายให้กับผู้บริโภค ถ้ามีผลประกอบการที่รายรับจากการขายสินค้ามีมากกว่าต้นทุนหรือรายจ่าย ส่วนต่างที่เรียกว่า **กำไร** ก็จะถือว่าเป็นผลตอบแทนของผู้ประกอบการ นั่นเอง

การศึกษาที่ผ่านถึงแม้เป้าหมายของหน่วยธุรกิจ จะต้องการแสวงหากำไรมากที่สุด แต่ผลประกอบการก็อาจเป็นได้ทั้ง มีกำไรเกินปกติ กำไรปกติ และขาดทุน ได้เสมอ ขึ้นอยู่กับขนาดการผลิตที่ใช้อยู่นั้น จะมีต้นทุนมากน้อยเพียงใด และอำนาจในกำหนดราคามากน้อยเพียงไร ดังนั้นถ้ามีกำไรก็ดำเนินธุรกิจต่อไป หรือ ขาดทุนก็หยุดการผลิต เป็นต้น

อย่างไรก็ตามผู้ประกอบการจึงย่อมมีบทบาทหน้าที่ความเกี่ยวข้อง กับปัจจัยอย่างน้อย 2 ประการคือ

(1) **ความเสี่ยงในฐานะเจ้าของหน่วยธุรกิจ**(Ownership Risks) : ทำไมจึงต้องมีการจ่ายค่าตอบแทนให้กับผู้ประกอบการ ก็เพราะว่าเขาต้องรับความเสี่ยงต่างๆที่จะเกิดขึ้น ในฐานะที่เป็นเจ้าของกิจการ

(2) **นวัตกรรม**(Innovation):หน่วยธุรกิจจะนำนวัตกรรม การคิดค้น ระบบการบริหารจัดการใหม่ๆ มาเพื่อใช้ส่งเสริมการผลิตสินค้าและบริการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น พัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพดี ต้นทุนต่ำ และสอดคล้องกับรสนิยมของผู้บริโภค ทั้งนี้เพื่อให้เขายังสามารถรักษากำไรทางเศรษฐศาสตร์ให้ยังคงอยู่ได้ต่อไป

คำถามท้ายบท

จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด เพียงคำตอบเดียว

1. ดุลยภาพของหน่วยธุรกิจ ในการจ้างปัจจัยการผลิตอยู่ที่เงื่อนไขใด

(1) เงื่อนไข AR = AC (2) เงื่อนไข MRP = MFC

(3) เงื่อนไข TR = TC (4) เงื่อนไข AR = MC

2. ตลาดปัจจัยที่ดิน ถ้าเส้นอุปทานที่ดิน มีลักษณะตั้งฉากกับแกนนอน(ปริมาณที่ดิน) เมื่ออุปสงค์ที่ดินเพิ่มขึ้นจากเดิม จะมีผลอย่างไร

(1) อัตราค่าเช่าที่ดินเพิ่ม (2) ปริมาณการใช้ที่ดินเพิ่มขึ้น

(3) อัตราค่าเช่าและปริมาณการใช้ที่ดินเพิ่มขึ้น

(4) ปริมาณการใช้ที่ดินอาจ เพิ่มหรือลดลงก็ได้

3. ข้อความในตัวเลือกต่อไปนี้ถูกต้อง (เมื่อวิเคราะห์ในเงื่อนไขตลาดแข่งขันสมบูรณ์)

(1) อุปทานที่มีลักษณะคงที่เท่านั้น (2) อุปสงค์ปัจจัยของหน่วยผลิต แสดงได้โดยใช้เส้น MRP

(3) เส้นต้นทุนเพิ่มของปัจจัยหน่วยผลิต ความชันทอดลงจากซ้ายไปขวา

(4) เส้นอุปทานแรงงานจะวกกลับ เพราะอัตราค่าจ้างลดลง

4. จงใช้รูปภาพนี้ เพื่อตอบคำถาม

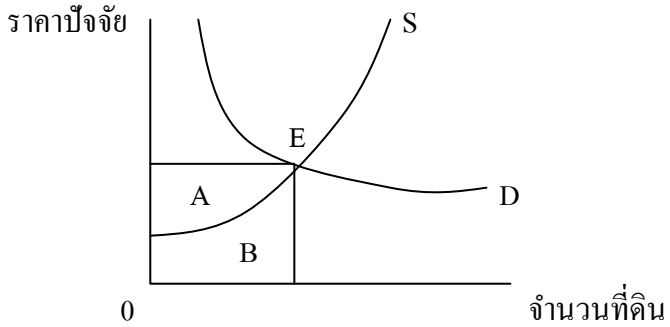

เส้นอุปสงค์ที่ดิน(D) และเส้นอุปทานที่ดิน(S) ตัดกันที่จุด E พื้นที่ B คืออะไร

(1) ค่าเช่าทางเศรษฐกิจ (2) ส่วนได้จากเงินโอน

(3) อัตราค่าเช่าที่ดิน (4) ส่วนเกินเจ้าของที่ดิน

5. การที่เส้นอุปทานแรงงานของบุคคล มีลักษณะวกกลับมีเหตุผลอะไร

(1) อัตราค่าจ้างลดลงจากเดิม (2) อัตราค่าจ้างสูงกว่า ฝีมือแรงงาน

(3) แรงงานต้องการพักผ่อน (4) แรงงานมีฝีมือ มีจำนวนน้อย

6. ผู้ประกอบการมีเงินทุน ต้องการลงทุนควรหลักเกณฑ์ในการพิจารณาอย่างไร

(1) อัตราผลตอบแทนการลงทุน(r) มากกว่าอัตราดอกเบี้ย (i)

(2) อัตราผลตอบแทนการลงทุน(r) น้อยกว่าอัตราดอกเบี้ย (i)

(3) อัตราผลตอบแทนการลงทุน (r) เท่ากับ อัตราดอกเบี้ย (i)

(4) ผิดทุกข้อ

7. เหตุผลที่ผู้ประกอบการ(Entrepreneur)ควรได้รับผลตอบแทนจากปัจจัยการผลิตเพราะว่า

(1) เป็นผลตอบแทนความรู้ ความสามารถ (2) เป็นเจ้าของการนำเงินทุนมาลงทุน

(3) เป็นผู้ต้องรับความเสี่ยง (4) ถูกทั้งข้อ 1 และ 3

เฉลยคำถามท้ายบท

ข้อ 1 (2) ข้อ 2 (1) ข้อ 3 (2) ข้อ 4 (2) ข้อ 5 (3) ข้อ 6 (1)

ข้อ 7 (4)